

Bài 4: TRUNG QUỐC THỜI PHONG KIẾN

A. Mục tiêu bài học:

1. Kiến thức:

Hs nắm được:

- Xã hội PKTQ được hình thành như thế nào.
- Tên gọi và thứ tự các triều đại PKTQ.
- Tổ chức bộ máy chính quyền.
- Những đặc điểm kinh tế, văn hóa của XHPK TQ.

2. Kỹ năng:

- Học sinh biết lập bảng niên biểu và những nét cơ bản của các triều đại.
- Bước đầu biết vận dụng phương pháp lịch sử để phân tích và hiểu giá trị của các chính sách XH, các thành tựu văn hóa của mỗi triều đại.

3. Thái độ:

- Thấy được TQ là một nước PK lớn mạnh và có ảnh hưởng lớn đến quá trình phát triển của LS VN.

B. Phương tiện dạy học:

1. Giáo viên:

- SGK, SGV, Bản đồ TQ thời PK.
- Tranh ảnh: Vạn Lí Trường Thành, Cố cung, cung điện.

2. Học sinh: SGK, vẽ lược đồ Trung Quốc thời phong kiến, sưu tầm tranh ảnh, tài liệu liên quan bài học .

C. Hoạt động lên lớp:

1. Ôn định:

2. Bài cũ:

? Phong trào cải cách tôn giáo và phong trào VHPH đã có tác động trực tiếp như thế nào đến xã hội Châu Âu thời bấy giờ?

3. Bài mới:

GV giới thiệu bài: Là một quốc gia ra đời sớm và phát triển nhanh, Trung Quốc đạt nhiều thành tựu rực rỡ trên mọi lĩnh vực, thời kì phong kiến Trung Quốc ra đời sớm và kết thúc muộn.

<i>Hoạt động của GV- HS</i>	<i>Nội dung kiến thức</i>
Hoạt động cá nhân, cả lớp. Gv khái quát: Đặc điểm chung để hình thành nên các quốc gia cổ đại Phương Đông (TQ) là đều được hình thành ở lưu vực các con sông lớn (TQ: Hoàng Hà). ? Cuối thời kì cổ đại, TQ đã có những tiến bộ gì trong sản xuất? ? Những tiến bộ trong sản xuất đã làm cho XH có những biến đổi gì? - XH: + Địa chủ xuất hiện: quý tộc cũ, nông dân giàu có. + Nông dân bị phân hóa → giàu: địa chủ. → giữ được ruộng: nông dân - tự canh. → mất ruộng: nông dân lĩnh canh (tá điền). ? Vậy, g/c địa chủ và nông dân tá điền được hình thành ntn ở TQ? (Hs trả lời, gv khái quát ghi như trên). - Gv: sự xuất hiện 2giai cấp mới → quan hệ sản xuất PK: đây là sự thay thế trong quan hệ bóc lột (cổ đại: quý tộc bóc lột nông dân công xã; PK: địa chủ bóc lột tá điền). - Gv: như vậy từ thời nhà Tần – Hán XH PKTQ đã được hình thành. Hoạt động cá nhân. ? Hãy nêu những chính sách đối nội của các vua thời Tần? ? Kể tên một số công trình mà Tần Thủy Hoàng bắt nhân dân xây dựng. - HS dựa vào SGK để trả lời. - Hs quan sát h8: Tượng gốm trong lăng mộ	1. Sự hình thành xã hội phong kiến ở Trung Quốc. * <i>Kinh tế:</i> - Công cụ bằng sắt: → diện tích gieo trồng mở rộng → năng suất lao động phát triển. * <i>Xã Hội:</i> Xuất hiện các giai cấp mới: + Quan lại, nông dân giàu → Địa chủ . + Nông dân lĩnh canh → tá điền. → Quan hệ sản xuất hình thành . 2. Xã hội Trung Quốc thời Tần – Hán. a. <i>Thời Tần</i> *Đối nội: - Xây dựng nhà nước chuyên chế (quyền lực tập trung vào tay vua) chia đất nước thành các quận huyện. - Cử quan lại đến cai trị . - Thông nhất chế độ đo lường, tiền tệ. - Bắt lao dịch * Đối ngoại: xâm lược mở rộng chiến tranh xâm lược. b. <i>Thời Hán:</i> - Xoá bỏ chế độ pháp luật hà khắc.

Tần Thủy Hoàng ? Từ đó em có nhận xét gì? ? Chính sách đối ngoại của nhà Tần? ? Nhà Hán đã ban hành những chính sách gì? Tác dụng của những chính sách đó? ? So sánh sự tồn tại của nhà Tần và nhà Hán (Tần: 15 năm; Hán: 426 năm). ? Vì sao nhà Hán tồn tại lâu hơn rất nhiều so với nhà Tần? Hoạt động nhóm, cá nhân. ? Nêu những cách đối nội của nhà Đường? ? Nhà Đường đã có biện pháp gì để thúc đẩy nông nghiệp phát triển? Em hiểu thế nào là cs quân điền? Thảo luận nhóm ? Em có nhận xét gì về chính sách đối nội của nhà Đường? ? Nhà Đường đã thực hiện chính sách đối ngoại như thế nào? Gv sử dụng bản đồ cho hs thấy được những nước láng giềng mà TQ xâm chiếm. - Liên hệ đến Việt Nam (Nhà Đường đã đặt ách đô hộ lên đất nước ta như thế nào?).	- Giảm tô thuế, sưu dịch. - Khuyến khích sản xuất. → Kinh tế phát triển, XH ổn định. 3. Sự thịnh vượng của Trung Quốc thời Đường. * Đối nội: - Bộ máy nhà nước được củng cố, hoàn thiện. - Cử người thân tín và thi cử chọn nhân tài ... - NN: giảm thuế, chính sách quân điền → Nông nghiệp phát triển, đất nước phồn thịnh. * Đối ngoại: Tìm mọi cách để mở rộng bờ cõi → lãnh thổ Trung Quốc rộng lớn → cường thịnh nhất Châu Á.
--	---

4. Củng cố

- Chế độ phong kiến ở TQ được xác lập vào thời gian nào? Những giai cấp chính trong xã hội?
- Sự thịnh cường của TQ thời Đường được biểu hiện ở những mặt nào? (Kinh tế phát triển, XH ổn định, Bờ cõi được mở rộng)

5. Dặn dò:

- Học bài cũ, Làm câu hỏi 1,2 (SGK). Chuẩn bị phần tiếp theo.

Bài 4: TRUNG QUỐC THỜI PHONG KIẾN

(*Tiếp theo*)

A. Mục tiêu bài học:**1. Kiến thức**

- Nắm được những nét cơ sơ lược của TQ dưới Tống – Nguyên, Minh – Thanh.
- Thấy được những mầm mống qhệ TBCN bắt đầu xuất hiện.
- Thấy được những thành tựu rực rỡ về văn hoá- KH KT của Trung Quốc.

2. Kỹ năng:

- Học sinh biết lập bảng niên biểu và những nét cơ bản của các triều đại.
- Bước đầu biết vận dụng phương pháp lịch sử để phân tích và hiểu giá trị của các chính sách XH, các thành tựu văn hóa của mỗi triều đại.

3. Thái độ:

Thấy được TQ là một nước PK lớn mạnh và có ảnh hưởng lớn đến quá trình phát triển của LS VN.

B. Phương tiện dạy học:**1. Giáo viên:**

- SGK, SGV, Bản đồ TQ thời PK.
- Tranh ảnh văn hoá - KHKT của Trung Quốc, các lăng tẩm, cung điện.

2. Học sinh: SGK, sưu tầm tranh ảnh, tài liệu liên quan bài học.

C. Hoạt động lên lớp:**1. Ổn định:****2. Bài cũ:**

Sự thịnh vượng của TQ dưới thời Đường được biểu hiện ở những mặt nào?

3. Bài mới:

Gv giới thiệu bài: Tiết trước chúng ta đã tìm hiểu về quá trình hình thành XHPK ở TQ và TQ đã trở thành một nước cường thịnh nhất Châu Á. Sau thời Đường, TQ lâm vào tình trạng chia cắt hơn nửa thế kỉ (907-960). Năm 960, nhà Tống thành lập, TQ thống nhất và tiếp tục phát triển.

<i>Hoạt động của GV- HS</i>	<i>Nội dung kiến thức</i>
-----------------------------	---------------------------

Hoạt động cá nhân, nhóm.

? Sau khi thống nhất đất nước, nhà Tống đã thực hiện cs gì? (HS trả lời SGK).

? Mục đích của nhà Tống khi thực hiện những chính sách đó?

GV: Thực hiện những chính sách tiến bộ đó, nhà Tống đã muốn khôi phục và phát triển đất nước nhưng TQ không còn được hưng thịnh như trước nữa, giữa lúc đó vua Mông Cổ Hốt Tất Liệt đem quân tiêu diệt Tống, lập nên nhà Nguyên ở TQ.

Thảo luận nhóm:

? Chính sách cai trị của nhà Tống và nhà Nguyên có những điểm gì khác nhau? Vì sao có sự khác nhau đó?

- Người Mông Cổ có địa vị cao, được hưởng đặc quyền, đặc lợi.

- Người Hán bị cấm đoán đủ mọi thứ

→ Nhà Nguyên ngoại bang...

Hoạt động cá nhân, cả lớp.

? Trình bày những thay đổi về chính trị của TQ từ sau thời Minh-Thanh?

? Sự suy yếu của XHPKTQ thời Minh – Thanh được biểu hiện ntn?

- Vua quan đục khoét, sống xa hoa.

- Nông dân, thợ thủ công: nộp thuế, đi lính, xây dựng nhiều công trình.

? Những mầm mống kinh tế TBCN ở TQ xuất hiện như thế nào?

- Xưởng dệt chuyên môn hóa cao → nhiều công nhân.

- Thương cảng lớn → buôn bán → thành thị được mở rộng.

4. Trung Quốc thời Tống – Nguyên**a. Nhà Tống:**

- Miễn giảm thuế, sưu dịch, mở mang thủy lợi.

- Khuyến khích phát triển thủ công nghiệp.

- Có nhiều phát minh.

→ Đời sống nhân dân ổn định trở lại.

b. Nhà Nguyên: Mông Cổ diệt người Tống, lập nhà Nguyên. Chính sách cai trị kì thị đối với người Hán : Phân biệt đối xử.

c. Đối ngoại: Mở rộng chiến tranh xâm lược.

5. Trung Quốc thời Minh – Thanh.*** Chính trị**

- 1368 Nhà Minh thành lập.

- Lý Tự Thành lật đổ nhà Minh.

- 1644 Nhà Thanh thành lập.

* Xã hội: Trung Quốc lâm vào khủng hoảng:

+ Vua quan sa đọa.

+ Đời sống nhân dân cực khổ.

*** Kinh tế:**

+ Xuất hiện mầm mống kinh tế TBCN.

+ Buôn bán với nước ngoài được mở rộng.

* Đối ngoại: Mở rộng chiến tranh xâm lược.

GV: Lịch sử PK TQ hình thành và phát triển trong thời gian dài nhất trên thế giới, trong quá trình phát triển của mình khi hưng thịnh, khi suy vong nhưng TQ vẫn đạt được những thành tựu rực rỡ về VH, KH-KT và có ảnh hưởng đến các nước láng giềng, đặc biệt VN những thành tựu đó như thế nào ta tìm hiểu mục 6. Hoạt động cá nhân, cả lớp. Hs đọc SGK ? Nêu những thành tựu về văn hóa, nghệ thuật mà nhân dân TQ đạt được trong thời PK ? Kể một số tác phẩm văn học lớn :Tây du kí, Tam quốc diễn nghĩa... ? Người TQ đã thu được thành tựu gì về mặt KH-KT? HS quan sát H 9-10 và nhận xét: - Đồ sộ , kiên cố, hài hoà, đẹp. - Tinh xảo, điêu luyện, đạt trình độ cao.	6. Văn hóa, khoa học-kỹ thuật Trung Quốc thời PK. <i>* Văn hóa:</i> - Tư tưởng: Nho giáo làm nền tảng. - Văn học: Thơ, truyện, kí. - Sử học rất phát triển. - <i>Nghệ thuật:</i> hội họa, điêu khắc, kiến trúc, thủ công mỹ nghệ. <i>* KH-KT:</i> nhiều phát minh quan trọng: - Tứ đại phát minh: giấy, in, la bàn, thuốc súng. - Kỹ thuật đóng tàu, luyện sắt, khai mỏ. → Có nhiều đóng góp to lớn cho nhân loại.
---	---

4. củng cố:

Thời Tống- Nguyên, Minh – Thanh ở Trung Quốc đã có những mầm mống của nền kinh tế TBCN. Hãy chọn các ý đúng sau:

- Phát triển các ngành: CN khai mỏ, dệt tơ lụa, làm giấy...
- Nhiều ngành chuyên môn hoá cao, có nhiều nhân công làm thuê.
- Phát triển kinh tế nông nghiệp.
- Xuất hiện các thương cảng lớn buôn bán với nhiều nước.

? Vì sao nền kinh tế TBCN chưa phát triển được trong thời kì này?

5. Dặn dò:

- Học bài cũ, làm bài tập: “Lập bảng hệ thống hóa các triều đại trong lịch sử TQ gắn liền với những sự kiện chính và các cuộc k/n nông dân.

